

Årsberetning for Forsynings- sekretariatet 2023

Maj 2024

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Årsberetning for Forsyningssekretariatet

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN 978-87-7029-799-8

Årsberetningen er udarbejdet af
Forsyningssekretariatet i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Maj 2024

Indhold

Kapitel 1	4
Hvad er vores opgave?	4
1.1 Hvem er vi?.....	4
1.2 Hvad betaler du for dit vand?	5
1.3 Økonomiske rammer	8
1.4 Effektiviseringskrav	10
 Kapitel 2	 13
Det gør vi	13
 2.1 Vi træffer årlige afgørelser over for vandselskaber og kommuner	 13
 Kapitel 3	 15
Justering af de økonomiske rammer for 2024.....	15
 Kapitel 4	 17
Hvordan arbejder vi?	17
4.1 Effektiv drift.....	17
4.2 Økonomi	18
4.3 Hvis du vil vide mere	19

Kapitel 1

Hvad er vores opgave?

1.1 Hvem er vi?

I Forsyningssekretariatet arbejder vi for, at forbrugere og virksomheders vandpriser er stabile og ikke unødvendigt høje – under hensyntagen til blandt andet nødvendige investeringer i høj forsyningssikkerhed.

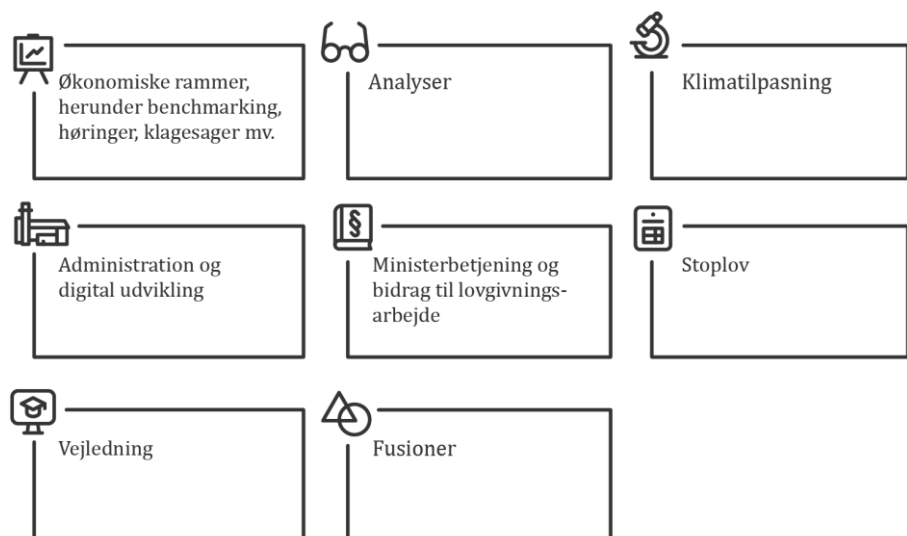
Vi regulerer de økonomiske forhold i vandsektoren, så drikke- og spildevandsselskaberne bliver drevet så effektivt som muligt. Vi har også opgaver vedr. analyse, vejledning, overvågning, bidrag til regeludvikling mv. Alle vores opgaver har samme overordnede formål: at vi som samfund får mest muligt rent vand, klimatilpasning mv. for pengene.

Vandsektoren er karakteriseret ved betydelige investeringer knyttet til infrastruktur mv., herunder til vandværk, kloakering osv. Det er derfor samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt med kun én udbyder, hvorved vandsektoren får karakter af naturlige monopoler. Det betyder, at de danske forbrugere ikke frit kan vælge leverandør af vand. Drikke- og spildevandsselskaber er dermed ikke udsat for konkurrence. Manglende konkurrencepres fører typisk til lavere effektivitet og for høje priser.

I Forsyningssekretariatet anvender vi økonomisk regulering til at efterligne det konkurrencepres, som selskaberne ville have oplevet på et velfungerende marked. Det gør vi ved at fastsætte årlige indtægtsrammer med effektiviseringskrav baseret på hhv. produktivitetsudviklingen i sammenlignelige konkurrenceudsatte sektorer og på baggrund af benchmarking.

En effektiv regulering er til gavn for husholdningernes økonomi og danske virksomheders konkurrenceevne.

Figur 1.1 Elementer i vores arbejde

Kilde: Egen tilvirkning.

1.2 Hvad betaler du for dit vand?

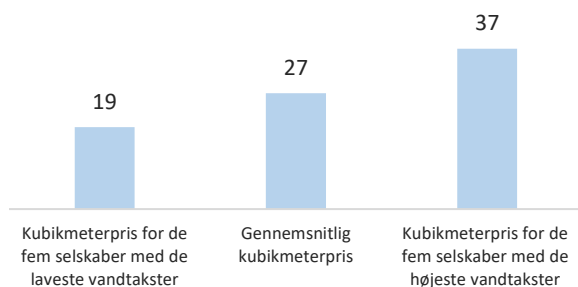
De danske forbrugere betaler i gennemsnit 77 kr. (2023-priser) for en kubikmeter vand (dvs. 1.000 liter), jf. figur 1.2. Betalingen omfatter både drikkevand fra vandhanen og det spildevand, der skylles ud i afløbet. Priserne er i gennemsnit 27 kr. for en kubikmeter drikkevand og 50 kr. for en kubikmeter spildevand. Forskellen mellem prisen på drikkevand og spildevand afspejler, at spildevand er væsentligt mere omkostningsfyldt at håndtere og rense, end drikkevand er. Forbrugernes vandregninger omfatter typisk hhv. faste grundbidrag og variable bidrag, som er afhængige af vandforbruget. De nævnte priser er derfor beregnet for en husstand af en gennemsnitlig størrelse (med ca. 2 personer) med et gennemsnitligt vandforbrug, jf. boks 1.1.

Der er imidlertid stor forskel på vandpriserne på tværs af selskaberne. I de fem billigste drikkevandsselskaber er prisen i gennemsnit 19 kr. pr. m³, mens den er 37 kr. pr. m³ i gennemsnit i de fem dyreste selskaber, jf. figur 1.2. Tilsvarende er prisen på spildevand 22 kr. pr. m³ i gennemsnit i de fem billigste selskaber, mens den er 77 kr. pr. m³ i gennemsnit blandt de fem dyreste selskaber.

Vandpriserne bestemmes blandt andet af en række udefrakommende forhold for selskaberne, der kan medføre naturlige forskelle på priserne i de respektive selskaber. Der kan blandt andet være forskel på geologiske forhold og vandressourcerne i undergrunden, hvilket har betydning for, hvad det koster at levere drikkevand på tværs af landet. Dertil kommer lokale forskelle i behovet for klimatilpasning samt miljømæssige forskelle, herunder forurening. Endvidere har befolkningstætheden betydning for vandinfrastrukturen og dermed for vandpriserne. Derudover har selskabernes økonomiske effektivitet væsentlig betydning for priserne, idet mindre effektive selskaber har højere priser, uden at kvaliteten tilsvarende følger med.

Figur 1.2 Prisen på vand varierer betydeligt på tværs af selskaberne

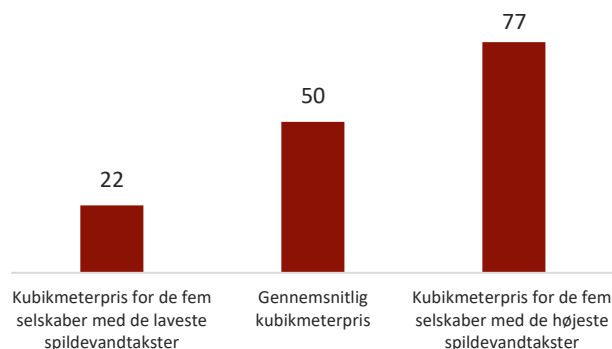
(a) Drikkevand

Anm.: Simpelt gennemsnit. Priserne er opgjort for en gennemsnitshusstand, der bruger 76,99 m³ vand årligt. Priserne er inkl. moms og afgifter. Data er for 2023 og baseret på 122 drikkevandsselskaber, som vi har prisdata for. Disse selskaber står for 96 pct. af den samlede debiterede vandmængde fra regulerede drikkevandsselskaber. Prisen indeholder både det faste årlige bidrag og kubikmeterprisen.

Kilde: Drikkevandsselskabernes takstblade fra 2023 opgjort i "Prisdata for drikke- og spildevandsselskaber 2011-2023" (fra www.kfst.dk)

(b) Spildevand

Anm.: Simpelt gennemsnit. Priserne er opgjort for en gennemsnitshusstand, der bruger 76,99 m³ vand årligt. Priserne er inkl. moms og afgifter. Data er for 2023 og baseret på 98 spildevandsselskaber, som står for 75 pct. af den samlede debiterede vandmængde fra regulerede spildevandsselskaber. Prisen indeholder både det faste årlige bidrag og kubikmeterprisen.

Kilde: Spildevandsselskabernes takstblade fra 2023 opgjort i "Prisdata for drikke- og spildevandsselskaber 2011-2023" (fra www.kfst.dk)

Husholdningernes udgifter til vand afhænger i høj grad af husstandens størrelse. En gennemsnitlig husstand med 2,1 personer betaler i gennemsnit 5.900 kr. om året for drikkevand og spildevand. For en familie med to voksne og tre børn er de årlige vandudgifter derimod dobbelt så høje som i en gennemsnitlig husstand, jf. boks 1.1. Udgifterne til vand udgør i gennemsnit godt 4,5 pct. af den disponible indkomst for lavindkomstfamilier, mens de i gennemsnit

udgør under 2 pct. af den disponible indkomst for mellem- og højindkomstfamilier. Stigende priser på vand har derfor relativt størst betydning for familier med lave indkomster.

Boks 1.1 Hvad betaler husholdningerne for vand?

En gennemsnitlig familie med 2,1 personer bruger 77 m³ vand om året. Det koster i gennemsnit omkring 5.900 kr. Heraf går omkring 2.900 kr. til spildevandsselskaber, 1.500 kr. til drikkevandsselskaber og 1.500 kr. til moms og afgifter.

En "stor" familie med to voksne og tre børn, der bruger 170 m³ vand om året, betaler i gennemsnit omkring 11.550 kr. årligt.

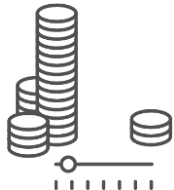
En "lille" husholdning (fx en enlig) med et årligt vandforbrug på 50 m³ betaler i gennemsnit omkring 4.300 kr. om året.

En lavindkomsthusstand med en årlig disponibel indkomst på 130.000 kr. og et vandforbrug på 77 m³ vand om året¹ bruger i gennemsnit 4,5 pct. af husstandens disponible indkomst på drikke- og spildevand.

En husstand med en årlig disponibel indkomst på 400.000 kr. og et vandforbrug på 77 m³ vand om året bruger i gennemsnit 1,5 pct. af deres disponible indkomst på drikke- og spildevand.

En husstand med en årlig disponibel indkomst på 800.000 kr. og et vandforbrug på 77 m³ vand om året bruger i gennemsnit 0,7 pct. af deres disponible indkomst på drikke- og spildevand.

Vandpriserne har også betydning for erhvervslivet. Særligt inden for landbrug og gartneri er vand væsentlig for produktionen. Udgifterne til vand kan svinge fra år til år og er fx høje i perioder med tørke. Erhvervet har imidlertid ofte egne vandbøringer, som isoleret set reducerer behovet for leverancer fra vandselskaber.

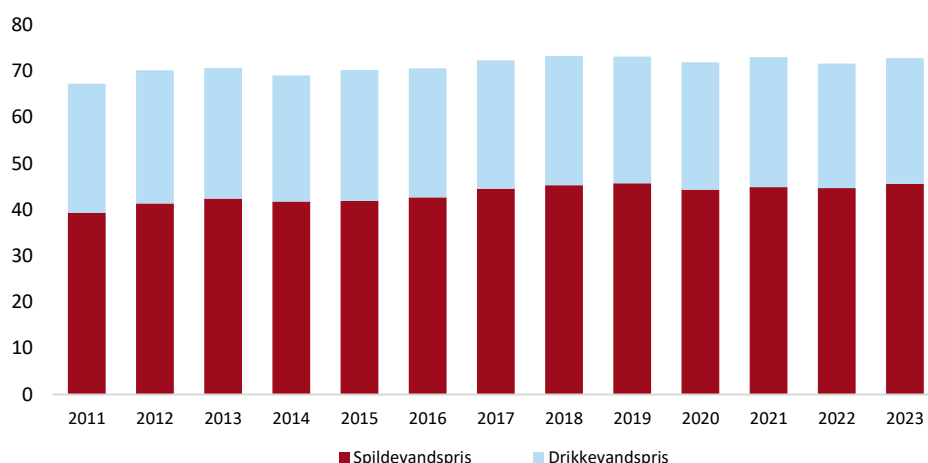
Derudover har udgifterne til vand relativt stor betydning for industrien, idet udgifterne til drikkevand og spildevand udgør ca. 0,5 pct. af bruttoværditilvæksten. Der er imidlertid stor forskel på, hvor vandintensive industrierhvervene er. I de mest vandintensive industrierhverv udgør udgifter til vand op til ca. 4 pct. af bruttoværditilvæksten. Der er især tale om eksportorienterede erhverv såsom fiskeindustrien, drikkevareindustrien, mejerier, slagterier og kemisk industri. Vandpriserne har derfor også betydning for danske virksomheders internationale konkurrenceevne og dermed velstanden i Danmark.

¹ Hvilket svarer til gennemsnitsforbruget for en husstand.

Inden for handels- og serviceerhverv udgør udgifterne til drikkevand og spildevand en væsentligt mindre andel af bruttoværditilvæksten end i industrien, selvom vandforbruget i enkelte serviceerhverv – fx forlystelsesparker (herunder vandlande), hoteller og plejehjem – isoleret set er relativt store.

For landet som helhed har vandpriserne været ret stabile i reale termer – dvs. målt i forhold til det almindelige forbrugerprisindeks, jf. figur 1.3. En væsentlig forklaring herpå er den økonomiske regulering af vandselskaberne.

Figur 1.3 Vandpriserne har været stabile siden 2011

Anm.: Priserne er opgjort som vægtet gennemsnit og er dermed ikke direkte sammenlignelige med tallene i figur 1.2. Priserne er inkl. moms og er opgjort realt i prisniveauet for 2023.

Kilde: Prisdata for drikke- og spildevandsselskaber 2011-2023 (fra www.kfst.dk).

En analyse fra Forsyningssekretariatet viser således, at reguleringen i form af effektiviseringskrav og benchmarking af vandselskaberne har medført op til 15 pct. lavere priser på drikkevand.

Dertil kommer, at tidligere analyser fra Forsyningssekretariatet viser, at den økonomiske regulering ikke svækker forsyningssikkerheden eller vandkvaliteten. Tværtimod er drikkevandet ofte af højere kvalitet i de store regulerede drikkevandsselskaber end i de små drikkevandsselskaber uden for reguleringen.² Endvidere viser en analyse, at effektiviseringskrav ikke svækker forsyningssikkerheden for hverken drikkevandsselskaber eller spildevandsselskaberne målt ved en række forskellige indikatorer for en sikker og stabil håndtering af vand af god kvalitet.³

Selvom der stilles effektiviseringskrav, kan indtægtsrammerne stige i vandselskaberne, fordi de kan søge om tillæg til en forhøjelse af deres indtægtsramme, hvis de skal løse nye opgaver.

² Jf. Bjørner, Hansen og Jakobsen, *Price cap regulation and water quality*, Journal of Regulatory Economics, 2021, 60:95-116.

³ Jf. *Er der sammenhæng mellem høj forsyningssikkerhed og effektivitet?*, december 2021, https://www.kfst.dk/media/5f2phpkd/forsyningssikkerhed-og-%C3%B8konomisk-efficiens_rettet_3.pdf.

Det kan fx være i forbindelse med investeringer i ny infrastruktur, forsynings sikkerhed eller nye miljøopgaver.

1.3 Økonomiske rammer

Forsyningssekretariatet regulerer vandselskaber ved primært at træffe afgørelser om årlige økonomiske rammer. De økonomiske rammer er indtægtsrammer, som udgør en øvre grænse for vandselskabernes indtægter. Rammerne fungerer dermed indirekte som et loft over vandprisen. Vi stiller samtidig krav om, at vandselskaberne skal foretage effektiviseringer for at sikre, at vandprisen ikke bliver højere end nødvendigt.

I 2023 fastsatte vi økonomiske rammer for 2024. Rammerne udgør samlet set 4,8 mia. kr. for drikkevandsselskaberne og 11,2 mia. kr. for spildevandsselskaberne, jf. figur 1.4 og figur 1.5.⁴

Fastsættelsen af de økonomiske rammer tager udgangspunkt i omkostninger fra den økonomiske ramme året før. Når rammen øges, får selskabet mulighed for at opkræve en højere pris hos forbrugerne, mens en nedjustering af rammen betyder, at vandselskabet må opkræve mindre hos forbrugerne.

De væsentligste elementer i fastsættelsen af de økonomiske rammer er:

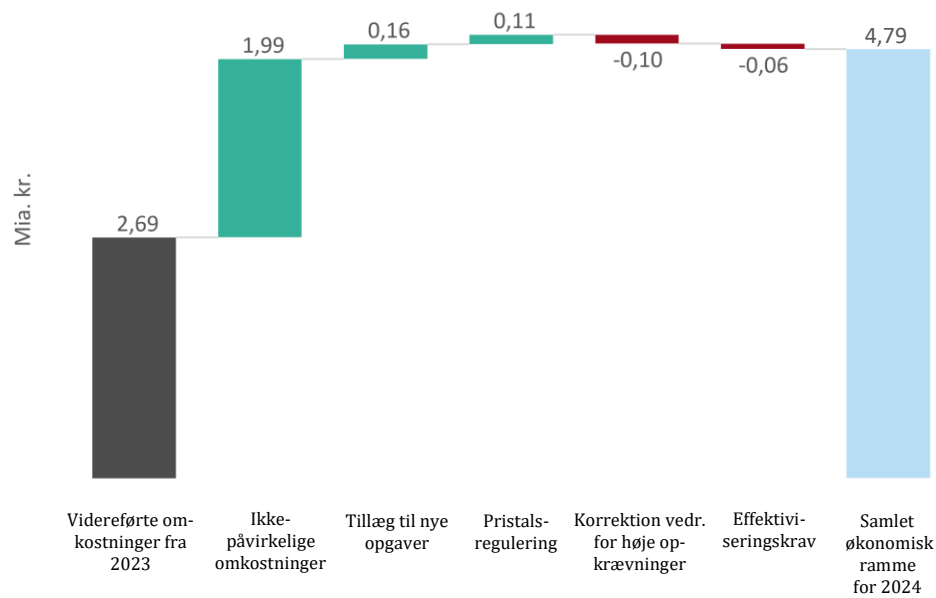
- » **Ikke-påvirkelige omkostninger** (fx grundvandsbeskyttelse, skatter og afgifter, køb af vand fra andre regulerede selskaber).⁵ Omkostningerne lægges til den økonomiske ramme på baggrund af indberetning fra selskaberne. De ikke-påvirkelige omkostninger er ikke omfattet af effektiviseringskrav.
- » **Tillæg** (fx til udvidelse af forsyningsområdet, nye opgaver der er pålagt af kommunen eller myndigheder eller klimatilpasning). Tillæg lægges til den økonomiske ramme efter ansøgning fra selskaberne og akkumuleres over tid, dvs. at et tillæg i den økonomiske ramme for 2024 vil indgå i den økonomiske ramme for 2025 som en del af de videreførte omkostninger.
- » **Pristalsregulering** som lægges til den økonomiske ramme, og er opgjort på baggrund af relevante indeks fra Danmarks Statistik.⁶
- » **Korrektion for om selskabet tidligere har opkrævet for meget hos forbrugerne.** Hvert år kontrollerer vi, om selskaberne i et tidligere år har opkrævet flere indtægter fra forbrugerne, end deres rammer tillod. Hvis det er tilfældet, fraregnes der et beløb i rammen svarende til det, der er opkrævet for meget.
- » **Effektiviseringskrav** til omkostningerne. Hvert år pålægger vi selskaberne et generelt krav, som omfatter alle regulerede selskaber. Derudover får ineffektive selskaber i benchmarkingen et individuelt effektiviseringskrav. Begge krav indebærer en reduktion af rammen, jf. også afsnit 1.4.

⁴ Indtægtsrammerne opgøres eksklusive moms, men inklusive afgifter. Afgifterne omfatter bl.a. vandafgift, bidrag til drikkevandsbeskyttelse og spildevandsafgifter.

⁵ Jf. ØR-bekendtgørelsens § 9, stk. 4, nr. 1-15

⁶ Læs mere om hvordan vi beregner pristalskorrektionen her: www.kfst.dk/vandtilsyn/analyser/pris-og-produktivitetsudvikling/

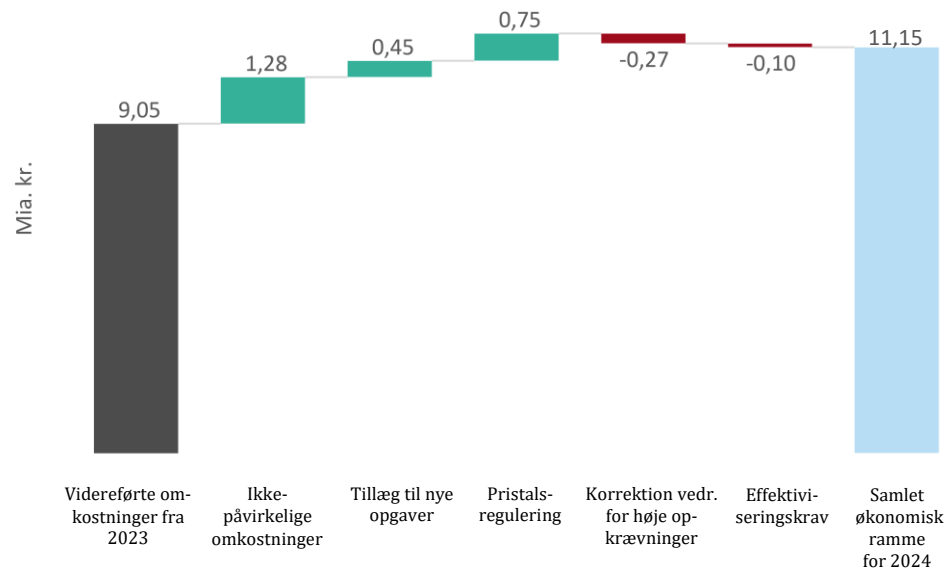
Figur 1.4 Fastsættelse af økonomiske rammer for drikkevandsselskaber for 2024

Anm.: Fastsættelsen af de økonomiske rammer tager udgangspunkt i de videreførte omkostninger fra året før (blå søjle). Her til lægges ikke-påvirkelige omkostninger, tillæg og pristalsregulering (grønne søjler). Dernæst fratrækkes for store opkrævede indtægter fra tidligere år og effektiviseringskrav (røde søjler). Det summer til den samlede økonomiske ramme for året (grå søjle). Tillæggene i figuren er opgjort brutto. Det vil sige, at det både er nye tillæg, selskaberne har fået i de økonomiske rammer for 2024 og negative korrektioner af tidligere givne tillæg, som trækkes fra de økonomiske rammer i 2024. Tallene er opgjort i 2024 niveau.

Kilde: Egne beregninger.

Figur 1.5 Fastsættelse af økonomiske rammer for spildevandsselskaber for 2024

Anm.: Se anmærkning til figur 1.4.

Kilde: Egne beregninger.

De samlede økonomiske rammer er steget 8,6 pct. for drikkevandsselskaber og 9,9 pct. for spildevandsselskaber fra 2023 til 2024 (i løbende priser). Stigningen i de økonomiske rammer for begge selskabstyper skyldes flere nye tillæg til nye opgaver, stigende ikke-påvirkelige omkostninger og en højere pristalsregulering. Effektiviseringskravene er højere for spildevandsselskaberne i forhold til 2023, mens de for drikkevandsselskaberne forbliver uændrede.

1.4 Effektiviseringskrav

Som nævnt nedjusteres selskabernes økonomiske rammer med effektiviseringskrav, som skal efterligne det konkurrencepres, der findes på et velfungerende marked og tilskynde en omkostningseffektiv drift og omkostningseffektive investeringer. Der er to slags effektiviseringskrav:

1. Et generelt effektiviseringskrav til alle vandselskaber.
2. Et eventuelt individuelt effektiviseringskrav til de større vandselskaber (med en debiteret vandmængde over 800.000 m³), hvor deres økonomiske ramme som en del af benchmarkingen er vurderet for høj.⁷

Der stilles ikke effektiviseringskrav til de ikke-påvirkelige omkostninger.

Det generelle effektiviseringskrav

Det generelle effektiviseringskrav afspejler den produktivitetsudvikling, der ville være i sektoren, hvis vandselskaberne var i reel konkurrence med hinanden. På et marked med konkurrence er virksomhederne nødt til hele tiden at styrke deres produktivitet. Det generelle effektiviseringskrav har dermed til hensigt at sikre, at vandselskaberne vedvarende har et incitament til at følge med produktivitetsudviklingen på trods af fraværende konkurrence.

De generelle krav er i dag forskellige for selskaber, der debiterer over hhv. under 800.000 m³ vand. Der stilles også forskellige generelle effektiviseringskrav til hhv. drifts- og anlægsomkostninger i selskabernes økonomiske rammer, jf. tabel 1.1. Satserne for beregningen af de generelle krav til selskabernes økonomiske rammer er fastsat i lovgivningen.

Vandselskaber med en årlig debiteret vandmængde over 800.000 m³ får stillet et fast årligt effektiviseringskrav til deres driftsomkostninger på 2 pct. Derimod følger satsen for det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostninger produktivitetsudviklingen på konkurrenceudsatte markeder. Produktivitetsudviklingen fastsættes ud fra senest tilgængelige data fra Danmarks Statistik for undergrupperne "Bygge og anlæg" og "Markedsmæssig økonomi". For 2023 er det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostninger for store selskaber på den baggrund fastsat til 0 pct.⁸

Vandselskaber med en årlig debiteret vandmængde under 800.000 m³ får stillet et fast årligt effektiviseringskrav på 1,7 pct. til både drifts- og anlægsomkostninger.

⁷ Vandselskaber med en debiteret vandmængde mindre end 800.000 m³ kan frivilligt vælge at deltage i benchmarkingen. Resultatet af benchmarkingen for de mindre vandselskaber vil dog ikke få indflydelse på selskabets økonomiske ramme.

⁸ Det bemærkes, at produktivitetsudviklingen faktisk er negativ i 2023-beregningen. Der kan dog ikke stilles negative effektiviseringskrav, hvorfor det generelle effektiviseringskrav er fastsat til 0 pct.

Tabel 1.1 **Generelle effektiviseringskrav i de økonomiske rammer for 2023**

Selskabsstørrelser	Generelt effektiviseringskrav til anlægsomkostninger	Generelt effektiviseringskrav til driftsomkostninger
	pct.	pct.
Over 800.000 m ³ debiteret vand	0 (beregnet)	2*
Under 800.000 m ³ debiteret vand	1,7*	1,7*

Anm.: I 2023-beregningen er det generelle effektiviseringskrav reelt negativt, og derfor fastsættes det til 0 pct

*Fastsat ved lov.

Kilde: Forsyningssekretariatet, Pris og produktivitetsudvikling, 2022.

Det individuelle effektiviseringskrav

Vi fastsætter et individuelt effektiviseringskrav til vandselskaber, hvis benchmarking viser, at de har et potentiale for effektivisering⁹. Vi stiller således individuelle effektiviseringskrav til selskabernes økonomiske rammer for at understøtte deres effektive drift.

I benchmarkingen sammenligner vi de enkelte vandselskabers omkostningseffektivitet med hinanden. Ved sammenligning af selskaberne tager vi højde for, at der kan være forskel på selskabernes produktion og de vilkår, de er underlagt. Vi bruger resultatet fra benchmarkingen til at beregne et effektivt omkostningsniveau for selskabernes økonomiske rammer – altså den størrelse rammerne bør have, hvis hvert selskab var ligeså effektive som de mest effektive selskaber i sektoren.

Et selskab får nedjusteret sin økonomiske ramme med et individuelt effektiviseringskrav, hvis selskabets ramme er højere end det effektive omkostningsniveau fundet ved benchmarkingen.

I lovgivningen er der fastsat et loft over de enkelte individuelle effektiviseringskrav på 2 pct. af et selskabs økonomiske ramme. Et individuelt effektiviseringskrav kan således ikke overstige 2 pct. årligt, uanset hvor stort effektiviseringspotentiale der findes i den økonomiske ramme.

Selskaberne benchmarkes ikke hvert år. Drikkevandsselskaberne benchmarkes i lige år, mens spildevandsselskaberne benchmarkes i ulige år.

I 2023 benchmarkede vi 102 spildevandsselskaber. Vi stillede individuelle effektiviseringskrav for i alt 26,8 mio. kr. til spildevandsselskabernes økonomiske rammer for 2024. Det svarer i gennemsnit til omtrent 0,3 pct. af spildevandsselskabernes samlede økonomiske rammer.

Af de 102 spildevandsselskaber fik 62 selskaber ikke stillet noget individuelt effektiviseringskrav, da der på baggrund af resultatet fra benchmarkingen ikke blev identificeret et effektiviseringspotentiale i deres økonomiske ramme. 4 selskaber fik stillet et krav på de maksimale 2 pct. af deres økonomiske ramme.

⁹ Det er alene de store vandselskaber, der leverer mere end 800.000 m³ vand om året, der indgår i benchmarkingen og dermed får et individuelt effektiviseringskrav.

Mindre justeringer på benchmarkingområdet i 2023

Vi udvikler løbende vores metoder og datagrundlag for benchmarkingmodellen. I år har vi indført mindre justeringer for indberetningen til benchmarkingen og datagrundlaget til modellen:

- » Der er tilføjet et særskilt effektivt omkostningsniveau i fastsættelsen af tillæg til vandselskabernes periodevise driftsomkostninger. Dette sikrer, at selskaber med periodevise omkostninger til oprensning af slambede og regnvandsbassiner ikke bliver stillet dårligere i benchmarkingen.
- » Miljøklasserne "Jordbassin Klasse A" og "Jordbassin Klasse B" er slået sammen.

Du kan læse mere om benchmarking, metode og resultater på www.kfst.dk/vandtilsyn/benchmarking/

Kapitel 2

Det gør vi

2.1 Vi træffer årlige afgørelser over for vandselskaber og kommuner

Vi fastsætter hvert år de økonomiske rammer for vandselskaberne. Det gør vi på baggrund af selskabernes indberetninger om deres økonomi og ansøgninger om tillæg til fx investeringer.

Alle vandselskaber, der er omfattet af vandsektorloven, skal årligt indberette data til de økonomiske rammer – og for de største selskabers vedkommende også til brug for benchmarking. Vi udgiver indberetningsvejledninger til selskaberne forud for, at indberetningen åbner. Vejledningerne blev i 2023 sendt i høring i januar, og i den forbindelse holdt vi to online vejledningssmøder. De endelige indberetningsvejledninger blev udgivet i slutningen af februar 2023.

Indberetningsperioden er fra 1. marts til 15. april. Herefter kvalitetssikrer og behandler vi de oplysninger, selskaberne har indberettet til os, og vi benchmarker de største selskaber. Senest den 15. september modtager alle selskaber et udkast til deres afgørelse om de økonomiske rammer for det kommende år i høring. Senest den 15. oktober vil de selskaber, som har indsendt et høringssvar til vores udkast til afgørelse normalt få en endelig afgørelse.

Fastsættelsen af de økonomiske rammer i 2023 var imidlertid præget af usædvanlig omfattende og langvarig sagsbehandling, jf. også kapitel 3. De sidste endelige afgørelser blev dermed først sendt til vandselskaberne ultimo november. Forsinkelsen skyldtes, at mange vandselskaber blandt andet oplevede store stigninger i udgifter til el i 2022. Forsyningssekretariatet måtte derfor justere vandselskabernes økonomiske ramme for 2024 efter individuel og konkret vurdering.

Derudover laver vi hvert år såkaldte stoplovsafgørelser til kommunerne for alle kommunale vandselskaber. Stoplovens formål er at sikre, at de forbrugerfinansierede værdier, der skabes i vandsektoren, forbliver i vandsektoren og ikke bliver anvendt til dækning af kommunale opgaver. Afgørelser efter stoploven skal således sikre, at der ikke overføres værdier fra et drikke- eller spildevandsselskab til ejerkommunen. Kommunerne indberetter senest 1. februar til os, hvilke værdioverførsler kommunen har modtaget fra de drikke- og spildevandsselskaber, som kommunen ejer.

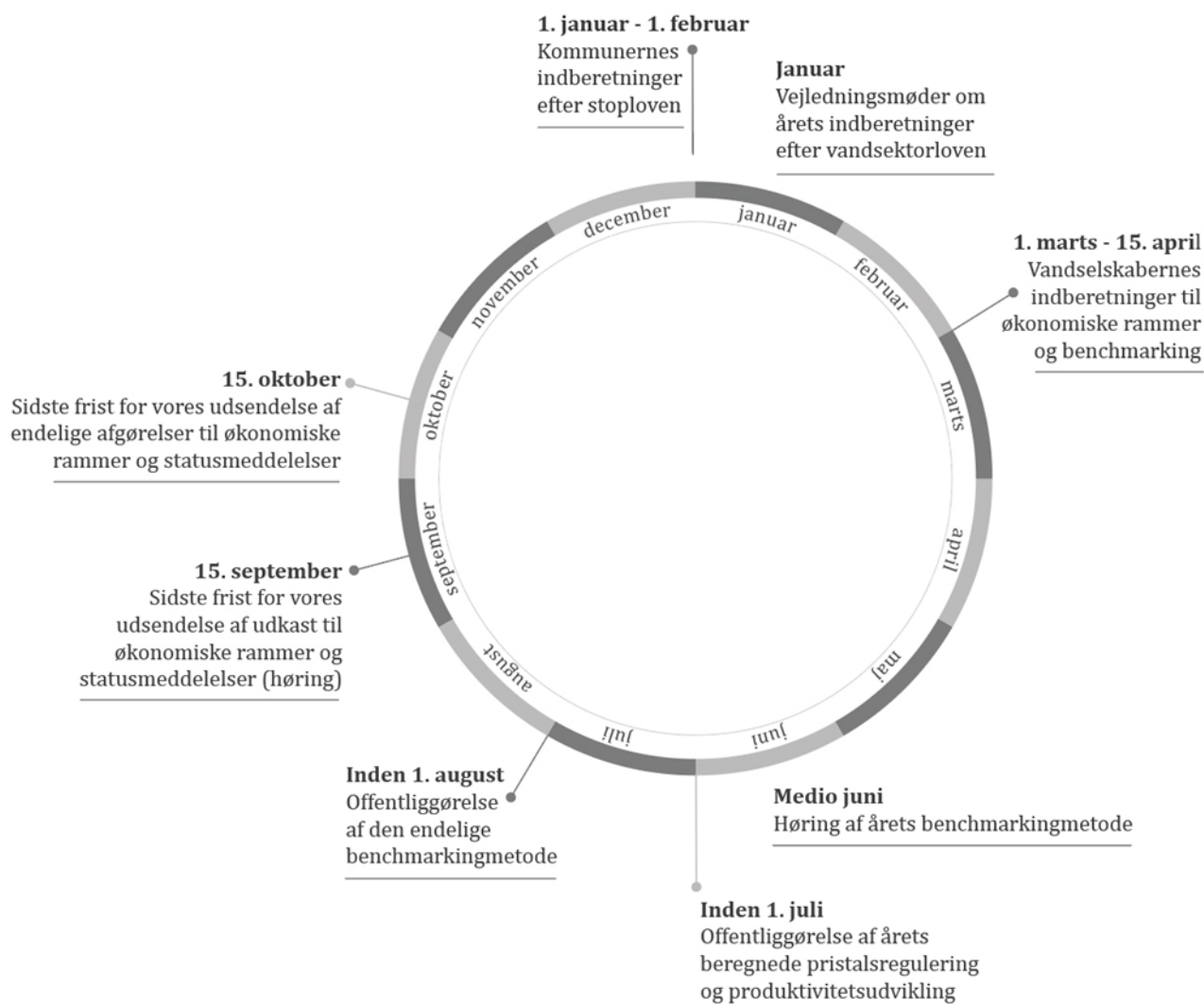
I 2023 har vi blandt andet:

- » Fastsat økonomiske rammer for 2024 for 227 drikke- og spildevandsselskaber.
- » Udgivet vejledning til indberetning til økonomiske rammer samt revisionsinstruks og skabelon til revisorerklæringer. Desuden har vi udgivet en vejledning om indberetning til benchmarking. Vi har afholdt vejledningssmøder og webinarer om udvalgte emner i indberetningen.
- » Behandlet 42 ansøgninger om forhåndsgodkendelse af tillæg. Vores gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 44 dage efter sagen var fuldt oplyst.
- » Truffet 98 stoplovsafgørelser med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 26 dage. I den forbindelse har vi udgivet en vejledning til indberetning til stoplov og afholdt vejledningssmøder herom.
- » Truffet 16 afgørelser om nye økonomiske rammer i forbindelse med fusioner mellem vandselskaber med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 21 hverdage.
- » Udgivet vejledninger om, hvordan man bruger VandData, hvordan man læser sin afgørelse om økonomiske rammer samt om, hvordan vi udfører kontrol med overholdelse af rammer. Hertil kommer udgivelse af årets pris- og produktivitetstal.

» Leveret en række faglige bidrag og beregninger til udkast til revideret vandsektorlov.

Vores driftsopgaver følger en række frister fastsat i lovgivning, jf. figur 2.1.

Figur 2.1 Årshjul

Kilde: KFST.dk

Kapitel 3

Justering af de økonomiske rammer for 2024

I 2023 blev de økonomiske rammer for 2024 hævet med knap 175 mio. kr., idet flere vandselskaber i 2022 havde oplevet ekstraordinært store stigninger i deres omkostninger til især el, jf. tabel 3.1. Vandselskaberne får dermed mulighed for at dække en del af deres omkostninger i 2022 ved at hæve vandpriserne i 2024.

Tabel 3.1 Overordnet statistik for justering af de økonomiske rammer for 2024

	Antal ansøgninger	Samlet ansøgt beløb	Justering af rammen
		Mio. kr.	Mio. kr.
Drikkevand	55	71	24
Spildevand	69	244	150
I alt	124	315	175

Anm.: Tal for drikke- hhv. spildevandsselskaber er afrundet og summerer dermed ikke nødvendigvis til i alt.

Kilde: Egne beregninger

Spildevandsselskaberne fik hævet deres ramme med godt 150 mio. kr., hvilket dermed udgør langt størstedelen af den samlede justering af rammen. Dette selvom spildevandsselskaberne kun stod for lidt over halvdelen af ansøgningerne. Det afspejler en betydelig variation i størrelsen af selskabernes ansøgninger.

Reglerne for fastsættelse af vandselskabernes økonomiske rammer fremgår af vandsektorloven og ØR-bekendtgørelsen. Det følger af ØR-bekendtgørelsens § 15, at vi ud over de i §§ 11-14 nævnte tilfælde kan justere den økonomiske ramme for et vandselskab, hvis aktiviteter eller omkostninger i vandselskabet ændres væsentligt. Når vandselskaberne oplever væsentlige stigninger i fx deres omkostninger til elektricitet kan vandselskaberne søge om at få deres ramme justeret. Det slog Konkurrenceankenævnet fast i en kendelse i efteråret 2023. Forsyningssekretariatet gik efterfølgende i gang med en konkret vurdering af hver enkelt ansøgning. Forsyningssekretariatet modtog i alt 124 ansøgninger om justering af den økonomiske ramme for omtrent 315 mio. kr.

Vandselskaber får sædvanligvis prisjusteret deres indtægtsramme, så udviklingen i deres indtægter afspejler udviklingen i omkostninger til blandt andet stigende priser på elektricitet. Når det enkelte vandselskab oplever væsentlige stigninger i deres omkostninger, fx som følge af de historisk høje elpriser i 2022, skal justeringen af den økonomiske ramme derfor ske under hensyn til den pristalsregulering, der i forvejen er omfattet af de økonomiske rammer, jf. boks 3.1.

Boks 3.1

Regneeksempel for justering af den økonomiske ramme

I eksemplet tages udgangspunkt i et selskab med en økonomisk ramme på 100 mio. kr. i både 2020 og 2022.

Selskabet købte 4 mio. kWh i både 2020 og 2022. I 2020 havde selskabet omkostninger til el på 3 mio. kr., hvilket svarer til en gennemsnitlig pris på 0,75 kr. pr. kWh (3 mio. kr. / 4 mio. kWh). I 2022 var prisen på el imidlertid steget til 3 kr. pr. kWh i gennemsnit. Selskabets omkostninger til el var således 2022, hvorved omkostningerne var steget med 300 pct.

Selskabets meromkostninger til el, som følge af prisstigninger i 2021 og 2022, er dermed 9 mio. kr. (4 mio. kWh $\times$ (3 kr. – 0,75 kr.)), hvilket svarer til 9 pct. af selskabets økonomiske ramme for 2022.

En del af disse 9 mio. kr. er imidlertid omfattet den priskorrektion fra 2020 til 2022, der allerede er omfattet selskabets økonomiske ramme i 2022. Selskabet vil derfor få en for stor justering af den økonomiske ramme, hvis selskabet får justeret deres ramme med 9 mio. kr. svarende til stigningen i omkostninger til el. Det er derfor nødvendigt først at modregne den del selskabets priskorrektion, der vedrører el.

Forsyningssekretariatet skønner på den baggrund at elomkostninger historisk har udgjort 1,5 pct. af de samlede omkostninger for et typisk vandselskab. Samtidigt skønnes det, at erhvervskunder har oplevet en stigning i elprisen på 180 pct. i perioden 2020 til 2022. Samlet set skønnes således, at elomkostninger udgør 2,7 mio. kr. (100 mio. kr. $\times$ 1,5 pct. $\times$ 180 pct.) af den priskorrektion, som allerede er omfattet den økonomiske ramme.

Den endelige justering af den økonomiske ramme for selskabet i dette eksempel udgør således 7,3 mio. kr. (9 mio. kr. – 2,7 mio. kr.).

Kapitel 4

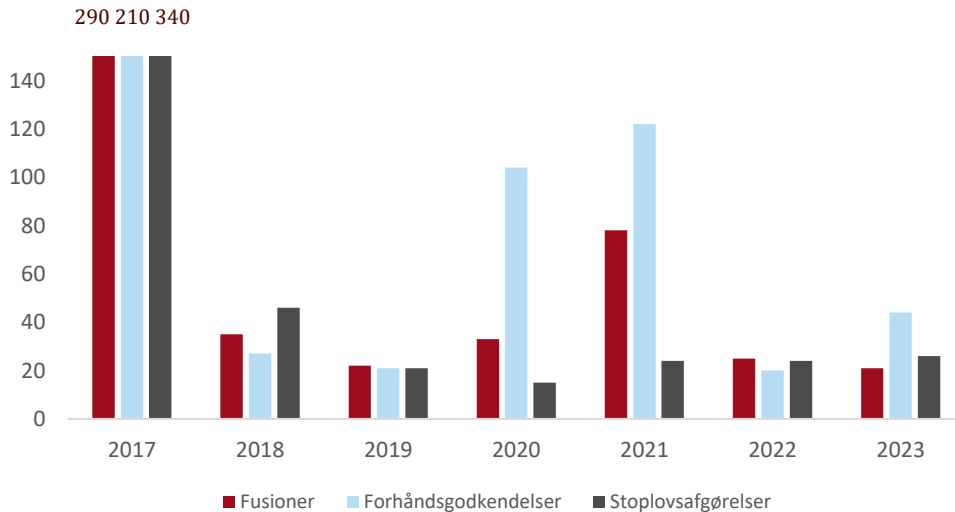
Hvordan arbejder vi?

4.1 Effektiv drift

I Forsyningssekretariatet arbejder vi målrettet med at optimere vores driftsopgaver. Vi vil gerne være effektive og prioritere opgaver og løsninger ud fra højest mulig effekt. Samtidig vil vi gerne være en tilsynsmyndighed med høj faglighed og transparens, både i vores afgørelser, vejledninger og analyser.

Vandselskaberne skal kunne regne med, at afgørelser bliver sendt inden for de frister, der er fastsat i lovgivningen. Vi ønsker herudover, at vores sagsbehandlingstider i øvrigt er rimelige. Der har de senere år været en tendens til kortere sagsbehandlingstider, jf. figur 4.1. Vi har mål for sagsbehandlingstider, fx i interne resultatkontakter for Forsyningssekretariatet, og der følges løbende op på disse blandt andet ved hjælp af digitalt ledelsesværktøj, der også gør det muligt at følge sagsbehandlingstid for alle sager. Målene var også i 2023 meldt ud til vandselskaberne og offentligt.

Figur 4.1 Sagsbehandlingstider

Anm.: Sagsbehandlingstiden er opgjort i hverdage for fusionssager, mens den er opgjort i kalenderdage for forhåndsgodkendelser og stoplovssager.

Kilde: Egen tilvirkning

Vi har også i 2023 arbejdet med en række mål og projekter som skal styrke vores interne effektivitet:

Indberetningssystem

Vi har givet vores indberetningssystem "VandData" en større opdatering i 2022, og arbejdet fortsatte i 2023. VandData er det system, hvor selskaberne hvert år indberetter oplysninger til os i forbindelse med de økonomiske rammer, og hvor kommunerne indberetter til os i forbindelse med stoploven. Opdateringen af VandData har betydet, at vi har fået bedre muligheder

for at arbejde effektivt med de data, selskaberne indsender, og at vi har fået bedre muligheder for at opdatere VandData med nye elementer og forbedringer.

Digitalisering af sagsbehandling og kvalitetssikring

Vi arbejder løbende med at digitalisere vores sagsbehandling, så vi samlet set kan løse de samme opgaver mere effektivt. I 2023 har vi udført følgende:

- » Oprettet ansøgningsblanket, således at selskaberne har mulighed for at ansøge om nye økonomiske rammer som følge af fusion.
- » Udvikling af to nye sagsstyringsredskaber. Ét til sagsbehandling af tillægsansøgninger og ét til opsætning, rettelser og automatisk udsending af afgørelser om økonomiske rammer.
- » Oprettet et samlet datavarehus, hvor både fremtidig og historisk data kan gemmes og sammenstilles på en mere effektiv måde.

Administrationsgrundlag

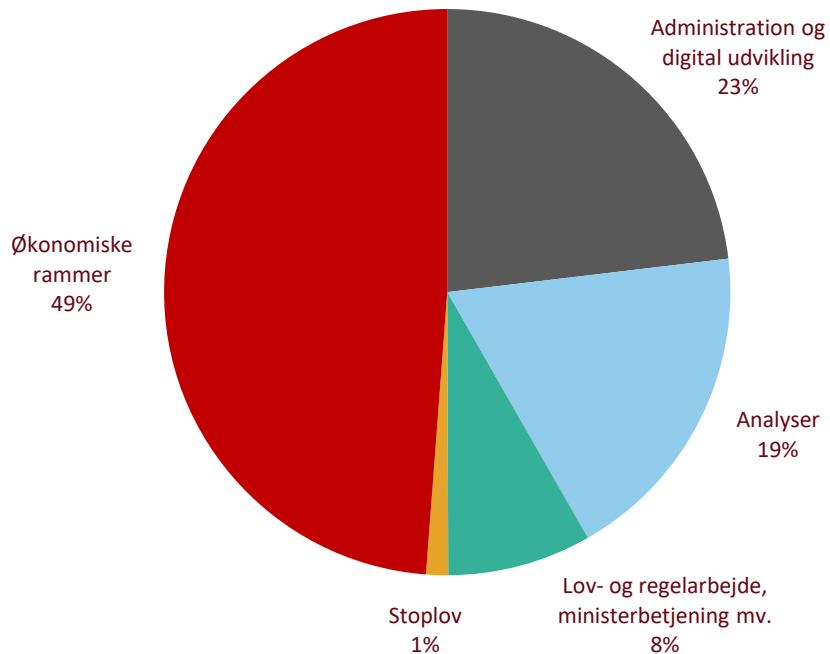
Vi udarbejder interne administrationsgrundlag for vores sagsbehandling for at sikre effektivitet og ensartethed i sagsbehandlingen. I 2023 udarbejdede vi tre nye administrationsgrundlag for hhv. fusioner, tillæg til medfinansieringsprojekter og klimatilpasningsprojekter mv. omfattet af omkostningsbekendtgørelsen.

4.2 Økonomi

Vi er som udgangspunkt finansieret af afgifter, som betales af de drikke- og spildevandsselskaber, der er omfattet af vandsektorloven. I 2023 var Forsyningssekretariatets indtægter på 23,7 mio. kr. Vores ressourcer skal ses i lyset af den effekt, vores arbejde skaber for forbrugere og virksomheder. Vi følger på samme måde som andre statslige institutioner et årligt effektiviseringskrav på 2 pct.

Vi bruger det meste af vores tid på vores kerneopgaver, som er fastsættelse af økonomiske rammer med benchmarking mv., stoplovsafgørelser til kommunerne, vejledning, økonomiske analyser, faglig understøttelse af betjeningen af ministre, Folketinget mv. og faglige bidrag til lov- og regeludvikling. Herudover anvender vi også en del ressourcer på klagesager, formidling og løbende optimering af egne processer, jf. figur 4.2.

Figur 4.2 Tidsforbrug i 2023

Kilde: Egne beregninger.

4.3 Hvis du vil vide mere

Hvis du vil vide mere om Forsyningssekretariatets arbejde, kan du gå ind på www.kfst.dk/vandtilsyn eller kontakte os på vand@kfst.dk.

Her kan du også tilmelde dig vores nyhedsbrev *VandNyt* med information til vandselskaber, deres bestyrelser og rådgivere samt andre interesserede.